

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2840/05
08.03.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Nikole Stanojevića, Mihaila Rulića, Zvezdane Lutovac i Predraga Trifunovića, članova veća, u pravnoj stvari tužioca AA, protiv tuženika DZ SCG VP-BB, koga zastupa MO Odeljenje za imovinsko pravne poslove – Odsek u Nišu, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Nišu Gž. 397/05 od 30.03.2005. godine, u sednici veća održanoj 08.03.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

USVAJA SE revizija, ukidaju se presuda Okružnog suda u Nišu Gž. br. 397/05 od 30.03.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Nišu P br. 3086/01 od 05.01.2004. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Nišu P br. 3086/01 od 05.01.2004. godine odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio da se tužena obaveže da mu na ime naknade štete zbog izgubljene zarade isplati iznos od 1.271.346,80 dinara i iznos od 222.644,45 dinara, sve sa kamatom po zakonu, počev od 01.04.2002. pa do konačne isplate, kao i da mu od dana presuđenja, pa u buduće na ime rente isplaćuje iznos od 15.542,26 dinara mesečno, svakog meseca do petnaestog u mesecu za prethodni mesec. Istom presudom odlučeno je da svaka strana snosi svoje troškove parničnog postupka.

Rešavajući po žalbi tužioca izjavljene na tu presudu, Okružni sud u Nišu je presudom Gž. 397/05 od 30.03.2005. godine žalbu tužioca odbio kao neosnovanu a potvrdio presudu prvostepenog suda.

Protiv te presude Okružnog suda u Nišu tužilac je blagovremeno izjavio žalbu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pravilnost pobijane presude u smislu člana 386. ZPP ("Službeni list SFRJ" br. 4/77 i "Službeni list SRJ" br. 3/02), u vezi člana 491. stav 4. ZPP ("Službeni glasnik RS" br. 125/04), Vrhovni sud je našao da je revizija osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilac je za vreme služenja redovnog vojnog roka u Splitu povređen vatrenim oružjem od strane hrvatskih paravojnih formacija na dan 21.09.1991. godine, zbog čega je trpeo određene fizičke bolove i stah, a kao posledica zadobijene teške telesne povrede kod njega je došlo do naruženosti i do trajnog umanjenja opšte životne aktivnosti. Pravnosnažnom presudom suda tužena je obavezana da tužiocu naknadi nematerijalnu štetu po navedenim vidovima u visini tom presudom dosuđenih novčanih iznosa.

Tužilac u ovoj parnici traži materijalnu štetu na ime izgubljene zarade za period od 01.aprila 1992. godine, kada mu je istekao vojni rok, pa za narednih deset godina do 01.04.2002. godine, kada je precizirao tužbeni zahtev i to u novčanim iznosima od 1.271.346,80 dinara i od 222.644,45 dinara, kao i novčanu rentu počev od 01.04.2002. godine pa u buduće u iznosu od 15.542,26 dinara mesečno.

Dalje, utvrđeno je da je tužilac u trenutku zadobijene povrede bio po struci elektro-monsterski tehničar, ali da nije bio u radnom odnosu, imao je upisan Elektrotehnički fakultet i bio je na prvoj godini studija. Prema nalazu veštaka medicinske struke kod tužioca postoji trajno umanjenje njegove radno profesionalne sposobnosti za oko 50%, pa zbog toga tužilac sa svojom kvalifikacijom elektro-monsterskog tehničara instalacija i opreme neće moći da se zaposli i na taj način da obezbeđuje materijalna sredstva za život, iako je prijavljen Zavodu za tržište rada. Tužiocu je priznato svojstvo ratnog vojnog invalida pete grupe sa 70% invaliditeta i priznato mu je pravo na ličnu invalidninu u iznosu od 28,83% od lične invalidnine invalida prve grupe. Pored toga, tužiocu je po rešenju Komiteta za privredu i društvene delatnosti SO Zaječar priznato pravo na mesečna novčana primanja u visini prosečne zarade zaposlenih u RS ostvarene u prethodnom mesecu u odnosu na mesec za koji se vrši isplata i to počev od 01.05.1992. godine sve dok za to postoje zakonski uslovi. Ta isplata se vrši iz budžeta RS a po osnovu Uredbe o materijalnom obezbeđenju i drugim pravima boraca ratnih vojnih invalida i civilnih invalida rata iz oružanih akcija posle 17.08.1990. godine.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi zaključuju da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan, jer se naknada materijalne štete zbog smanjenja radne sposobnosti ne dosuđuje na osnovu postojanja procenta umanjenja radne sposobnosti, kao posledice povređivanja, već na bazi postojanja stvarne štete izražene u negativnoj razlici u zaradi koju je povređeni primao pre povrede i koju ostvaruje posle povređivanja. Tužilac u vreme povređivanja nije bio u radnom odnosu, a već prima, pored invalidnine i prosečnu mesečnu zaradu zaposlenih u RS. na ne postoji stvarna šteta izražena u nared navedenoj negativnoj razlici. Takođe ne postoji ni

zaposlenim u RS, pa ne postoji stvarna šteta izražena u napretu navedenog negativnog razlika. Takođe ne postoji šteta u neostvarenoj razlici između sadašnjih primanja i primanja koje bi tužilac ostvario kao elektroinženjer, s obzirom da tužilac fakultet nije završio niti je radio kao inženjer, te nisu ispunjeni uslovi za primenu odredbe člana 195. Zakona o obligacionim odnosima.

Po oceni Vrhovnog suda ovakav zaključak nižestepeni sudova se za sada ne može kao pravilan prihvatiti.

Naime, nižestepeni sudovi nisu pravilno primenili odredbu člana 195 ZOO, kojom je predviđeno da je odgovorno lice dužno da naknadi štetu

licu kome je zbog telesne povrede ili narušenja zdravlja radna sposobnost potpuno ili delimično smanjena, ako povređeni zbog toga trpi štetu u vidu izgubljene ili smanjene zarade. Gubitak radne sposobnosti predstavlja u imovinsko pravnom smislu štetu, ukoliko usled toga povređeni ne može da ostvaruje zaradu, koju bi, inače, po redovnom toku stvari ostvarivao ili mogao da ostvari svojim radom. Takođe i lice čija je mogućnost napredovanja uništena ili smanjena, ima pravo na naknadu štete od odgovornog lica, ako usled ovih posledica trpi određenu štetu. Ukoliko oštećeni u vreme zadobijene telesne povrede nije još počeo da privređuje, može ostvariti pravo na naknadu štete zbog gubitka zarade u budućnosti zbog smanjene radne sposobnosti prouzrokovane telesnom povredom, u vreme kada bi prema normalnom toku stvari i svim okolnostima mogao otpočeti da stiče tu zaradu. To dalje znači, da se ne može prihvatiti stav nižestepeni sudova da tužiocu ne pripada pravo na naknadu štete za izgubljenu zaradu samo zbog činjenice što u vreme povređivanja nije bio u radnom odnosu. Takođe je neprihvatljiv i stav nižestepeni sudova da time što je tužilac ostvario pravo na ličnu invalidninu i što mu je priznato pravo na mesečna novčana primanja u visini prosečne zarade zaposlenih u RS, shodno Uredbi o materijalnom obezbeđenju i drugim pravima boraca, ratnih vojnih invalida i civilnih invalida rata iz oružanih akcija posle 17.08.1990. godine, ne postoji stvarna šteta izražena u negativnoj razlici u zaradi koju je imao pre povrede i koju ostvaruje posle povređivanja.

Ovo sa razloga što u postupku nije utvrđeno da li bi tužilac sa svojom kvalifikacijom, da nije došlo do njegovog povređivanja i umanjenja njegove radne sposobnosti, po normalnom toku stvari zasnovao radni odnos i koliko bi iznosila njegova zarada, te da li bi se u tom slučaju pojavila negativna razlika između sadašnjih primanja koja ostvaruje i te zarade koju bi ostvarivao. Tužilac je inače isticao da bi, da nije bilo ranjavanja zasnovao radni odnos u nekoj od radnih organizacija u Zaječaru i ostvarivao prosečnu mesečnu zaradu elektrotehničara.

Pored navedenog i licu čija je mogućnost napredovanja uništena ili smanjena pripada pravo na naknadu štete od odgovornog lica, ako usled ovih posledica trpi štetu. U tom smislu, nižestepeni sudovi su propustili da utvrde da li bi tužilac po normalnom toku stvari, da nije došlo do njegovog povređivanja a ceneći sve okolnosti ovog slučaja, završio elektrotehnički fakultet i u međuvremenu zasnovao radni odnos kao elektroinženjer, te da li zbog toga ima pravo na naknadu štete. Stoji činjenica da tužilac taj fakultet još nije završio, ali je izostalo utvrđivanje da li bi tužilac taj fakultet završio u određenom roku da do povređivanja nije došlo, odnosno da li je zbog posledica povređivanja i zbog njegove umanjene radno profesionalne sposobnosti takvo napredovanje isključeno ili otežano i produženo na određeno vreme i do kada, ili da fakultet ne bi završio i da do njegovog povređivanja nije došlo.

Kako je sa aspekta pravilne primene odredbe člana 195. i 192. stav 1. ZOO sporni pravni odnos nužno raspraviti u smislu primedbi iznetih u ovom rešenju, to su obe nižestepene presude ukinute.

Pošto postupi po prednjim primedbama i utvrdi sve odlučne činjenice, prvostepeni sud će doneti novu odluku o ovoj pravnoj stvari.

Na osnovu člana 395. stav 2. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća – sudija,

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

nn